

ชื่อเรื่อง	การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
คำสำคัญ	การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา	
ชื่อผู้วิจัย	1. อาจารย์ ดร.อภินิทัศน์ จิตรกร (หัวหน้าโครงการวิจัย) 2. รองศาสตราจารย์ญาณวิทย์ ฤกษ์เจทอง (ผู้ร่วมวิจัย) 3. รองศาสตราจารย์ทินกร กาษรสุวรรณ (ผู้ร่วมวิจัย) 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัชญา ดวงรัตน์ (ผู้ร่วมวิจัย) 5. อาจารย์อติยศ สรรคบุรณรักษ์ (ผู้ร่วมวิจัย) 6. อาจารย์ฐานิสร์ เหมศาสตร์ (ผู้ร่วมวิจัย)	
ปีที่พิมพ์เผยแพร่	พ.ศ. 2560	

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPI_{EST} Model โดยประเมินผลหลักสูตรใน 8 ด้านคือ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 5 กลุ่ม ได้แก่ โดยผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วยผู้เกี่ยวข้อง 5 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิต จำนวน 29 คน นักศึกษา จำนวน 23 คน คณาจารย์ผู้สอน จำนวน 17 คน คณะกรรมการบริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 14 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 17 คน และการตรวจสอบเอกสารหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD. = 0.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกๆ ด้าน ดังนี้

2. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD. = 0.47$) โดย อาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กรรมการบริหาร หลักสูตร บัณฑิต และลำดับสุดท้ายคือ นักศึกษา ตามลำดับ

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD. = 0.59$) โดยความคิดเห็นจากบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD. = 0.53$) โดย กรรมการผู้บริหาร/อาจารย์ประจำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ บัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักศึกษา

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, $SD. = 0.42$) โดย กรรมการ/อาจารย์ประจำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักศึกษา

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD. = 0.46$) โดย บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD. = 0.57$) โดย บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, $SD. = 0.57$) โดย บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD. = 0.54$) โดย บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

1 ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ข้อ 1 และข้อ 4 มีความซ้ำซ้อนกัน แนวทางการพัฒนาปรับปรุงคือ ปรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้กระชับขึ้น ไม่ซ้ำซ้อน

ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร ควรปรับรายวิชาที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกัน บูรณาการเนื้อหาวิชาเป็นรายวิชาเดียวกัน ทำให้รายวิชากระชับขึ้น

ในรายวิชา 200 504 สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เวลาใน 1 ภาคการศึกษานั้น ไม่เพียงพอต่อการที่นักศึกษาจะพัฒนาสร้างสรรค์งานคุณภาพเพื่อนำไปสู่วิทยานิพนธ์ได้ แนวทางปรับปรุง คือ การเพิ่มรายวิชาสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมวิทยานิพนธ์ขึ้นอีก 1 รายวิชา

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตร มีพื้นฐานที่แตกต่างกันมาก แนวทางในการปรับปรุงคือ การจัดกลุ่มระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อปรับพื้นฐานก่อนเปิดภาคการศึกษา

ในส่วนของแหล่งค้นคว้าทางวิชาการทางห้องสมุดของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตสนามจันทร์ ควรมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบในวันปฐมนิเทศน์หรือมีการจัดนักศึกษาเข้าฟังอบรมการใช้บริการฐานข้อมูลของห้องสมุด

2.3 ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ไม่มีการนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษาภายนอกห้องเรียน แนวทางปรับปรุง/พัฒนา หลักสูตรจึงควรจัดให้มีการพานักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยบรรจุลงในรายวิชาสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นรายวิชาก่อนการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานมาเป็นแนวทางในการนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ต่อไป

2.4 ด้านผลผลิต ปัญหาที่พบ คือ จำนวนนักศึกษาที่เลือกทำวิทยานิพนธ์ทางด้านวิจัยทางศิลปศึกษามีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านสร้างสรรค์มาก สัดส่วนของผู้ทำวิจัยและสร้างสรรค์ไม่สมดุลกัน แนวทางในการปรับปรุง/แก้ไข คือ ควรเพิ่มการฝึกปฏิบัติการทำวิจัยทางด้านศึกษาศาสตร์ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น รายวิชาระเบียบวิธีการวิจัยทางศิลปศึกษา เพื่อฝึกฝนการทำ

วิจัยและเพิ่มความมั่นใจให้กับนักศึกษา ทั้งอาจารย์ให้นักศึกษาเข้ารับฟังสัมมนาทางวิชาการต่างๆ เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้นักศึกษาในการคิดหาหัวข้อการวิจัยใหม่ๆ ได้

2.5 ด้านผลกระทบ ปัญหาที่พบ คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทินำเสนอ ผลงานวิชาการระดับนานาชาติ รวมทั้งหอศิลป์ให้นักศึกษาหรือบัณฑิตจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์ แนวทางการปรับปรุง/พัฒนา คือ ทางคณะกรรมการบริหารหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย และคณะทั้ง 2 คณะ ควรประสานความร่วมมือ สนับสนุนการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติและการแสดงผลงานสร้างสรรค์ในหอศิลป์ที่ได้รับการรับรอง โดยการสนับสนุนงบประมาณ และ/หรือการหาข้อมูล ประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักศึกษาทราบ